

INTERAKTIVNE SLUŽBE –OPIS POSLA I AKTIVNOSTI

A. Kratak opis službi

Interaktivne službe se organizuju pri predškolskim ustanovama i predstavljaju usluge namjenjene za djecu koja žive u udaljenim seoskim područjima, u kojima ne postoji vaspitno-obazovna ustanova. Putem interaktivnih službi pružaju se usluge ranog ipredškolskog vaspitanja i obrazovanja porodicama sa decom uzrasta do 6 godina.

Tim interaktivnih službi čine zaposleni/e u stručnoj službi predškolske ustanove i vaspitači.

Interaktivne službe su organizovane su tako da obučeni vaspitači/ce putem kućnih poseta ili u lokalnom organizovanom prostoru promovišu programe i aktivnosti koje se odnose na učenje i razvoj deteta. Vaspitači/ce jedanput sedmično u trajanju od 2 do 3 sata sistematski i organozovano rade s decom i porodicama na stimulisanju zdravog, skladnog, sveobuhvatnog razvoja deteta.

Vaspitači/cejedanput sedmično u trajanju od 2 do3 sata organizovano rade s porodicama i zajedno sa roditeljima/starateljima rade na stimulisanju zdravog, skladnog i sveobuhvatnog razvoja deteta.

Ukoliko postoji seoska ili područna škola, ili mjesna zajednica, a koja se nalazi na dostupnoj udaljenosti aktivnosti se organizuju i realizuju i u tom prostoru.

Interaktivne službe po potrebi uspostavljaju kontakt porodica koje žive u udaljenim seoskim naseljima sa uslugama zdravstvene i socijalne zaštite, resursnim centrima.

B. Ciljevi:

- Podsticanje razvoja sposobnosti i vještina, proširivanje iskustava i razvijanje saznanja o sebi, drugim i svijetu kroz razvojno adekvatne aktivnosti, uz kreiranje odgovarajućih bezbjednih uslova,
- Promovisanje roditeljske kompetencije i važnosti ranog razvoja,
- Podrška roditeljima u razumijevanju, praćenju i stimulisanju razvoja deteta,
- Pružanje informacija, predlaganje razvojno - obrazovnih intervencija, upoznavanje dece i roditelja sa postojećim uslugama u gradu,
- Podrška u pripremi deteta za školu i uspjehu, uz pripremu roditelja/staratelja
- Opservacija razvojnog nivoa deteta, njegovih interesovanja i praćenje njegovog napredovanja
- Prevencija povreda, zlostavljanja i zanemarivanja dece,
- Upućivanje i povezivanja sa drugim službama(resursni centri, socijalne i zdravstvene službe i usluge...), ukoliko je potrebno.

C. Tim interaktivnih službi - interaktivni tim

Interaktivni tim čine 2 vaspitača/ica, stručna služba predškolske ustanove, kojoj gravitiraju udaljena seoska područja. Edukativne posete i direktan rad sa decom i roditeljima kod kuće obavlja jedan vaspitač/ica, a ostali u zavisnosti od procijenjenih potreba..One se odvijaju jedanput sedmično u trajanju od 2 do 3 sata.

Jedan dan sedmično, rada vaspitača/ice, posvećen je administrativnom radu, planiranju, sastancima interaktivnog tima, superviziji.

Jednom mjesečno se organizuju različiti oblici tematskih grupnih aktivnosti, poseta predškolskoj ustanovi, informaciono-edukativne radionice sa roditeljima koje vode članovi interaktivnog tima i drugi angažovani profesionalci/ke (npr. nutricionista, pedijatar, logoped...) sa ciljem obezbjeđivanja kvalitetnog razvoja deteta i njegove adekvante pripreme za školu.

Dva puta mjesečno se organizuju sastanci interaktivnog tima (po potrebi može i više) na kojim se razgovara o posetama, razmjenjuju iskustva, analiziraju postignuća, izazovi, planira dalji rad, procjenjuje potreba za dodatnu vrste podrške i/ili usluge drugih službi i institucija, iste organizuju i planiraju.

Na sastancima se vaspitači/ice podržavaju i jačaju u razumjevanju, unapređivanju i usmjeravanja rada sa detetom i roditeljima.

Stručni saradnik ustanove preuzima aktivnosti koji imaju za cilj uspostavljanje saradnje sa ostalim insitucijama sistema i/ili profesionalcima/kama.

Svi članovi tima interaktivne službe imaju obavezu da osmisle i realizuju radionice sa roditeljima dece (najmanje dvije u toku godine), ukoliko postoji prostor (mjesna zajednica, škola...) i mogućnost grupnog okupljanja.

D. Detaljan opis aktivnosti/procedura

I Priprema za rad (po koracima)

- a) Kontakt sa lokalnom zajednicom sa ciljem prikupljanja podataka o porodicima koje žive na datom području – ček lista (informacije o broju porodica, strukturi porodice/starateljstvo - broj dece, multigeneracijska porodica, zanimanje roditelja)
- b) U saradnji sa lokalnom zajednicom određuje se međusobna udaljenost porodica, kilometraža, organizuje prostor za okupljanje i rad sa porodicama (ukoliko postoji seoska ili područna škola, ili mjesna zajednica, aktivnosti se u tom prostoru izvode),
- c) Pravljenje akcionog plana poseta,
- d) Prva poseta naselju i porodicama – upoznavanje sa porodicama, sprovođenje razgovara (strukturisani intervjui) sa roditeljima o detetu (đeci – ukoliko ih ima više), toku razvoja deteta i njihovim potrebama kao roditeljima,
- e) Procjena detetovog razvoja – opservaciona ček-lista uključuje i podatke o prostoru i okruženju u kojem dijete živi i raste,

- f) Razgovor o dobijenim podacima sa članovima interaktivnog tima – pravljenje nacрта za rad sa porodicom, dileme, problemi, plan za uključivanje ostalih članova tima i/ili neke druge službe ukoliko je potrebno,
- g) Naredne posete – izvođenje vaspitno-obrazovnih aktivnosti u skladu s planom, edukativne i instruktivne radionice za roditelje,
- h) Plan se revidira tromjesečno, u zavisnosti od napredovanja deteta.

II Rad sa detetom

Potrebno je napraviti uzrasni plan rad, pri čemu je važno uzeti u obzir i karakteristike porodica, njihove potrebe, razvojni nivo svakog deteta i okruženja u kom živi.

Opšti ciljevi rada sa detetom su: unapređenje i podrška u njezi i vaspitno-obrazovnom usmjeravanju deteta u zavisnosti od uzrasta; praćenje i stimulisanje različitih domena razvoja (u zavisnosti od uzrasta – pratiti zvanični nastavni plan i program¹); priprema za školu za decu uzrasta 5-6 godina Posebno podsticati razvoj samopoštovanja i samopouzdanja, socijalizaciju i dr.

Za svaki susret sa detetom vaspitač/ica priprema set aktivnosti u skladu sa planiranim ciljevima, koji uključuju različite domene razvoja. Vaspitač sa sobom donosi didaktički, edukativni materijal, kao i instruktivni materijal za samostalan rad roditelja sa detetom (shodno procjeni).

Ukoliko u porodici postoji više dece uzrasta od 1-6 godina, sam plan za individualni rad sa porodicom se posebno dizajnira i organizuje.

U saradnji sa interaktivnim timom, procjene razvoja deteta i odnosa na relaciji roditelj – dijete, biće definisana učestalost poseta različitim stručnjaka (iz samog tima). Važno je da roditelji putem primjerene, prilagođenih i organizovanih informativno-edukativnih razgovora dobiju relevantne informacije o razvoju nivou, karakteristikama i napredovanju njihovog deteta...

III Rad sa roditeljima

Individualni razgovori sa roditeljima imaju za cilj: upoznavanje roditelja sa razvojnim nivoom njihove dece i načinima podsticanja njihovog razvoja; utvrđivanje i osnaživanje postojećih roditeljskih vještina i kompetencija; podrška u razumijevanju razvojnih potreba dece, važnosti ranog razvoja i faktora koji utiču na kvalitet razvoja djeteta; prepoznavanje izazova sa kojima se suočavaju u odnosu sa decom, okruženjem u kojem žive; povezivanje roditelja sa profesionalcima i/ili ostalim službama i/ili institucijama sistema.

Individualni razgovori sa roditeljima obavljaju se najmanje dva puta mjesečno u trajanju od pola sata.

---

¹ „Program njege i vaspitno-obrazovnog rada sa decom uzrasta do tri godine“ (2011), ZZŠ; „Program za područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju (od 3 do 6 godine)“ (2011), ZZŠ; „Kraći program za područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju – rad sa decom godinu dana pred polazak u školu“ (2011), ZZŠ

Zajedno roditelji i interaktivni tim izrađuje plana rada, tromjesečna evaluaciju napredovanja i naredno planiranje rada sa detetom - razgovor o napredovanju deteta o zajedničkim zapažanjima, dilemama, odnosu prema ovom načinu rada i njegovom unapređenju.

IV Grupni rad – deca, roditelji

U skladu sa procjenom, tokom izvođenja vaspitno-obrazovno-interaktivnih aktivnosti tim planira i organizuje specijalizovane radionice za decu (od kreativnih do psihoedukativnih). Izvode ih vaspitač/ica koja radi sa porodicama i članovi interaktivnog tima u zavisnosti od teme.

Nadalje, na osnovu procjene tokom razgovora sa roditeljima i izvođenja vaspitno-obrazovno-interaktivnih aktivnosti organizovati tematske informativno-edukativne aktivnosti za roditelje. One će biti usmjerene ka razumijevanju dječjeg razvoja u odnosu na različite uzrasne stadijume, načinu stimulisanja i unapređivanja razvoja deteta, važnosti pozitivne discipline, vještine roditeljstva, međusobnoj razmjeni iskustava, pripremi deteta za osnovnu školu.

V Organizacija i realizacija aktivnosti sa decom van mjesta življenja

U skladu sa mogućnostima, procjenom potreba, jedanput u tromjesječju realizovati neki oblik grupnih aktivnosti, kao što su: poseta predškolskoj ustanovi kojoj gravitiraju, osnovnoj školi, nekoj kulturnoj manifestaciji/dešavanju, institucijama kulture i sl.

VI Dodatna podrška za interaktivni tim

Uprava predškolske ustanove organizuje superviziju 1 puta mjesečno. Supervizija ima za cilj osiguravanje kompetentnog i odgovornog neposrednog rada sa porodicama/decom, kontinuirani profesionalni razvoj vaspitača, kao i ličnu podršku vaspitaču/ici. Supervizuju je poželjno da sprovodi psiholog. Međutim, ukoliko u ustanovi nije sistematizovano radno mjesto, ili ne postoji niti jedan izvršilac na tom radnom mjestu, inicijalno se angažuje psiholog spoljni saradnik za svrhe supervizije.

VII Evaluacija

Uprava predškolske ustanove i interaktivni tim vode posebnu evidenciju.

- Angažovani član interaktivnog tima;
- Broj porodica – broj poseta;
- Broj dece;
- Primijenjene/izvedene aktivnosti;
- Primijenjena didaktika;
- Reakcija deteta;
- Reakcija roditelja;

- Preporuke za dalji rad (od strane vaspitača/ice, tima, roditelja)
- Izvještaj sa radionica: broj učesnika, tema, dinamika, preporuke za dalji rad

Evaluacija se radi se tromjesečno - roditelji i tim interaktivnih službi na zajedničkim sastancima evaluiraju realizovane aktivnosti, revidiraju postojeće planove rada, predlažu nove aktivnosti kako bi se na pravi način proširila i promovisala važnost ranog učenja i predškolskog vaspitanja i obrazovanja.

Indikatori:

- a. Aktivnosti odgovaraju potrebama deteta i ciljevima nastavnog plana i programa;
- b. Interaktivni tim aktivno i kontinuirano radi;
- c. Savjetodavno-instruktivni rad stručne službe sa decom, vaspitačima, roditeljima je permanentan.
- d. Spoljni saradnici se uključuju u rad interaktivnih službi i podržavaju dijete, vaspitače, stručne saradnike i roditelje;
- e. Zadovoljstvo roditelja i dece uslugama

VIII Ključne kompetencije vaspitača/ica

- Pozvanje uzrasnih karakteristika, interesovanja i mogućnosti deteta, znanje o domenima i nivoima razvoja u odnosu na uzrasni nivo deteta;
- Praćenje razvojnog nivoa deteta;
- Vještine prepoznavanje dječijih sposobnosti, interesovanja i navika;
- Sposobnost prepoznavanja smetnje i rizika za razvoj deteta,
- Umijeće izrade i primjene IROP-a;
- Dobro poznavanje planova i programa rada sa decom uzrasta do 6 godina;Dobro razvijene komunikacijske vještine;
- Razumjevanje porodične dinamike, uvažavanja načina života porodice, u stanju je da prepozna socijalne i porodične okolnosti, i prilagođava intervencije;
- Poznavanje metode rada i načini sprovođenja pojedinih razvojno primjerenih aktivnosti i savremenih pristupa;
- Vještine i znanje za individualni rad sa detetom i roditeljima;
- Kreativnost;
- Umijeće vođenja radionica;
- Dobre organizacijske sposobnosti.

IX Protokol o upućivanju i saradnji sa drugim službama

Tim interaktivnih službi prepoznaje i identifikuje decu sa smetnjama – razvojnom i socijalnom riziku (disfunkcionalna porodica, porodica u stanju socijalne potrebe, nasilje i sl).U slučaju prepoznavanja karakteristika dece sa smetnjama u razvoju i socijalnog rizika, pravi se plan za adekvatne intervencije, saglasno etici i struci.

U saradnji sa sektorima zdravstvene i socijalne i dječje zaštite, sprovodi se niz neophodnih tretmana (medicinskih, psiholoških, obrazovnih, socijalnih) usmjerenih na decu kod koje se identifikuju smetnje u razvoju ili su u riziku, ili ona i njihove porodice pripadaju osetljivim grupama, u cilju ostvarivanja najboljeg interesa i zadovoljavanja potreba deteta. Kontakt se uspostavlja sa resursnim centrima i profesionalcima/kama koji sprovode odgovarajuće tretmane sa decom iz oblasti svoje stručnosti. Postoje posebni protokoli o saradnji i načinima izvođenja ovih usluga.

U slučaju sumnje na postojanje porodičnog nasilja sačiniti službenu zabilješku i usmeriti ka relevantnim institucijama, sa kojima je uspostavljena saradnja (postojanje posebnog protokala o saradnji). U dogovoru sa službama socijalne i zdravstvene zaštite razviti za dijete žrtvu nasilja Plan podrške i sprovesti mjere. Nužno je pratiti ponašanje deteta duži vremenski period.

X Instrumenti

1. Ček lista za prikupljanje podataka o porodicama od lokalne zajednice;
2. Strukturisani intervju;
3. Opservaciona ček-lista;
4. Lista sprovedenih aktivnosti;
5. Protokoli o upućivanju i saradnji sa drugim službama (kada je u pitanju sumnja na razvojnu smetnju i/ili neki socijalni rizik, nasilje u porodici i sl.);
6. Evaluaciona lista.